Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/2787

2024 10 31

KOMISIJOS DELEGUOTASIS REGLAMENTAS (ES) 2024/2787

2024 m. liepos 23 d.

kuriuo dėl mulčio plėvelių įtraukimo į 9-ąją sudedamųjų medžiagų kategoriją iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1009

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1009, kuriuo nustatomos ES trešiamųjų produktų tiekimo rinkai taisyklės ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 1069/2009 ir (EB) Nr. 1107/2009 bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 2003/2003 ([1]), ypač į jo 42 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

(1) Reglamente (ES) 2019/1009 yra nustatytos ES trešiamųjų produktų tiekimo rinkai taisyklės. ES trešiamųjų produktų sudėtyje gali būti tik tokių medžiagų, kurios priskiriamos vienai iš Reglamento (ES) 2019/1009 II priede nurodytų sudedamųjų medžiagų kategorijų (SMK). Tame reglamente nustatyta Komisijos pareiga įvertinti mulčio plėvelių biologinio skaidumo kriterijus, siekiant įtraukti jas kaip sudedamąją medžiagą, priklausančią SMK 9. Komisija šį vertinimą atliko remdamasi išorės tyrimu (toliau – tyrimas) ([2]);

(2) mulčio plėvelės naudojamos dirvožemio fizinėms ar cheminėms savybėms, struktūrai ar biologiniam aktyvumui palaikyti, pagerinti ar apsaugoti. Jos galėtų padėti išsaugoti vandenį dirvožemyje ir padidinti dirvožemio temperatūrą – tai turėtų teigiamą poveikį pasėlių augimui. Kadangi mulčio plėvelės neleidžia augti piktžolėms, kultūriniams augalams nereikia konkuruoti su piktžolėmis dėl saulės šviesos ir maistinių medžiagų. Todėl naudojant mulčio plėveles galėtų padidėti trąšų veiksmingumas. Dėl mulčio plėvelių taip pat sumažėtų herbicidų naudojimas, taip padedant siekti komunikate dėl strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ nustatyto tikslo iki 2030 m. 50 % sumažinti bendrą cheminių pesticidų naudojimą ir jų keliamą riziką;

(3) tyrimas parodė, kad rinkoje yra ir biologiškai skaidžių, ir biologiškai neskaidžių mulčio plėvelių, naudojamų kaip nacionaliniai trešiamieji produktai. Turėtų būti nustatyti atitinkami reikalavimai, kad į Reglamento (ES) 2019/1009 taikymo sritį būtų įtraukti biologiškai skaidūs polimerai mulčio plėvelių pavidalu. Biologinis skaidymas turėtų būti įvertintas ir dirvožemyje, ir vandens aplinkoje;

(4) atliekant tyrimą sukurta priemonė, skirta polimerų biologiniam skaidumui prognozuoti, naudojant matematinį modelį ir parodant koreliaciją tarp biologinio skaidumo bandymų sąlygomis ir natūralios aplinkos, būdingos įvairiems Sąjungos regionams. Tokiu būdu tyrime buvo įvertinti įvairūs veiksniai, pavyzdžiui, dirvožemio temperatūra, dirvožemio pH, vandens kiekis dirvožemyje, vandens temperatūra ir kiti su polimero savybėmis susiję veiksniai (cheminė struktūra, kristališkumas, paviršius ir storis). Tyrime buvo pateikti pasiūlymai dėl mulčio plėvelių biologinio skaidumo dirvožemyje ir vandenyje kriterijų;

([1]) OL L 170, 2019 6 25, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1009/oj.

([2]) Tyrimas, kuriuo siekiama įvertinti polimerų, naudojamų ES trešiamuosiuose produktuose kaip dangos medžiagos arba siekiant padidinti drėgmės išsaugojimo gebą ar drėkstamumą, ir mulčio plėvelių biologinio skaidumo kriterijus, ISBN 978–92–68–05051–7; doi:10.2873/23399.

(5) kalbant apie biologinio skaidumo kriterijus, taikomus dirvožemiui, atsižvelgiant į tai, kad naudojant mulčio plėveles į dirvožemį patenka dideli polimerų kiekiai, jų biologinio skaidumo įrodymas turėtų užtrukti ne ilgiau kaip 24 mėnesius. Siekiant sutrumpinti bandymo laikotarpį, turėtų būti leidžiama naudoti pagreitintą bandymo metodą. Tyrimas parodė tinkamą koreliaciją tarp realių sąlygų ir bandymui atlikti pasirenkamų sąlygų, kai temperatūra aukštesnė nei 25 °C. Atliekant bandymus aukštesnėje temperatūroje, pvz., 37 °C, biologinis skaidymas paspartinamas ir tokios sąlygos dar laikomos priimtinomis, atsižvelgiant į mikrobiologinius ir nuo aplinkos priklausančius veiksnius realiomis sąlygomis. Iš rezultatų, gautų naudojant per tyrimą sukurtą dirvožemio priemonę, matyti, kad tam tikrais atvejais bandymo laikotarpis galėtų būti sutrumpintas. Todėl reikėtų nustatyti pagreitintą bandymų 37 °C temperatūroje tam tikromis sąlygomis procedūrą, kaip alternatyvią galimybę įrodyti 90 % visišką suskaidymą arba mineralizaciją;

(6) vandens aplinkai skirtuose biologinio skaidumo kriterijuose turėtų būti atsižvelgiama tiek į mulčio plėvelių funkciją, tiek į esamus bandymų metodus. Ant dirvožemio naudojamų mulčio plėvelių paskirtis yra vidutiniškai 12 mėnesių pagerinti ar apsaugoti dirvožemio fizines ar chemines savybes, struktūrą ar biologinį aktyvumą. Taigi mulčio plėvelės yra sukurtos taip, kad veikiamos įvairių aplinkos veiksnių, visų pirma saulės ir lietaus, lėtai skaidytųsi. Biologinis skaidymas, kuris neišvengiamai įvyksta per tą funkcionalumo laikotarpį, turėtų būti apribotas, kad mulčio plėvelės vis dar galėtų atlikti savo funkciją. Kalbant apie esamus biologinio skaidumo vandenyje bandymų metodus, jie duoda patikimus 12 mėnesių laikotarpio rezultatus. Todėl per bandymus turėtų būti nustatyti tokie biologinio skaidumo vandens aplinkoje kriterijai, kad polimerai galėtų atlikti savo funkciją ir taip pat būtų užtikrinta, jog jie nesikauptų vandens aplinkoje. Daroma prielaida, kad biologinio skaidymo procesas tęsis ir po 12 mėnesių bandymo laikotarpio ir per 24 mėnesius nuo funkcionalumo laikotarpio pasieks 90 %. Nors šio visiško suskaidymo negalima įrodyti esamais bandymų metodais, vis dėlto tai yra patikima prielaida, nes medžiagos biologinio skaidymosi potencialas jau patikrintas, o ji ir toliau bus veikiama tų pačių aplinkos veiksnių; Tačiau, atsižvelgiant į vykdomą biologinio skaidymo vandens aplinkoje tyrimo metodų kūrimo darbą ir remiant inovacijas, į ES derinimo taisyklių taikymo sritį taip pat turėtų būti įtrauktos tos mulčio plėvelės, kurių atveju vandens aplinkoje galima įrodyti tuos pačius biologinio skaidumo dirvožemyje kriterijus;

(7) realiomis sąlygomis mulčio plėvelės turi būti naudojamos dirvožemyje. Jos neturėtų patekti į vandens aplinką. Nors mulčio plėvelės dalelių patekimo į vandens aplinką galimybės negalima visiškai atmesti, galimas pavojus vandens aplinkai yra mažesnis, nes atitinkami polimerai patektų į vandens telkinius tik jau pradėję skaidytis dirvožemyje. Siekiant dar labiau sumažinti galimą riziką, turėtų būti nustatytas ženklinimo reikalavimas, kad galutiniai naudotojai būtų įspėjami nenaudoti produkto netoli paviršinio vandens telkinių ir palikti buferines zonas, laikantis nacionalinių trąšų naudojimo priemonių. Jei tokių taisyklių nėra, turėtų būti paliekama bent 3 m buferinė zona; Be to, siekiant išvengti išplovimo į vandens telkinius ir skatinti biologinį skaidymą dirvožemyje, mulčio plėvelių etiketėse taip pat turėtų būti pateiktas nurodymas pasibaigus funkcionalumo laikotarpiui įterpti produktą į dirvožemį;

(8) siekiant užtikrinti vienodas konkurencijos sąlygas, turėtų būti išvardyti bandymų metodai, kuriais įrodoma atitiktis biologinio skaidumo kriterijams. Tokie bandymų metodai nustatyti Europos arba tarptautiniuose standartuose, todėl jie yra patikimi ir atkuriami;

(9) su į SMK 9 jau įtrauktais polimerais turi būti atliktas ūminio augalų augimo toksiškumo tyrimas, ūminio toksiškumo sliekams tyrimas ir nitrifikacijos slopinimo tyrimas su dirvožemio mikroorganizmais, ir šių tyrimų rezultatai turi būti priimtini. Siekiant užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį, tie patys tyrimai turėtų būti atliekami ir su polimerais mulčio plėvelėse. Be to, kadangi mulčio plėvelės naudojamos didesniais kiekiais, palyginti su kitais SMK 9 polimerais, turi būti atliktas ir mulčio plėvelių polimerų ūminio toksiškumo sliekams tyrimas ir gauti priimtini jo rezultatai;

(10) todėl Reglamentas (ES) 2019/1009 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (ES) 2019/1009 iš dalies keičiamas taip:

1) II priedas iš dalies keičiamas pagal šio reglamento I priedą;

2) III priedas iš dalies keičiamas pagal šio reglamento II priedą.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2024 m. liepos 23 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

I PRIEDAS

Reglamento (ES) 2019/1009 II priedo II dalies skirsnis „SMK 9. KITI POLIMERAI NEI MAISTO MEDŽIAGŲ POLIMERAI“ iš dalies keičiamas taip:

1) įterpiamas 1a punktas:

„1a. PFK 3 priskiriamo ES tręšiamojo produkto sudėtyje gali būti polimero mulčio plėvelės pavidalu.“;

2) įterpiamas 2a punktas:

„2a. 1a punkte nurodytas polimeras mulčio plėvelėje turi atitikti šio priedo 2 priedėlyje nustatytus biologinio skaidumo kriterijus.“;

3) 3 punkto įvadinė frazė pakeičiama taip:

„1 punkto a ir b papunkčiuose ir 1a punkte nurodytų polimerų atveju nei polimeras, nei jo skaidymo šalutiniai produktai pagrįstai numatomomis naudojimo ES tręšiamajame produkte sąlygomis neturi daryti jokio bendro neigiamo poveikio gyvūnų ar augalų sveikatai arba aplinkai. Su 1 punkto a ir b papunkčiuose ir 1a punkte nurodytais polimerais turi būti atliktas augalų augimo ūminio toksiškumo tyrimas, ūminio toksiškumo sliekams tyrimas ir nitrifikacijos slopinimo tyrimas su dirvožemio mikroorganizmais taip, kaip nurodyta toliau:“;

4) pridedamas 4 punktas:

„4. Su 1a punkte nurodytu polimeru turi būti atliktas ūminio toksiškumo sliekams tyrimas ir:

a) po 28 d. trukmės inkubacinio laikotarpio nustatytas mirtingumas ir išlikusių gyvų suaugusių sliekų biomasė dirvožemyje, veikiamame bandomąja medžiaga, turi skirtis ne daugiau kaip 10 %, palyginti su bandymu atitinkamame kontroliniame dirvožemyje, kuris neveikiamas bandomąja medžiaga;

b) po 56 d. trukmės inkubacinio laikotarpio nustatytas jauniklių skaičius dirvožemyje, veikiamame bandomąja medžiaga, turi skirtis ne daugiau kaip 10 %, palyginti su bandymu atitinkamame kontroliniame dirvožemyje, kuris neveikiamas bandomąja medžiaga.

Rezultatai laikomi priimtinais tik tuo atveju, jei kontroliniuose ėminiuose (t. y. kontroliniame dirvožemyje):

a) po 28 d. inkubacinio laikotarpio nustatytas suaugusių sliekų mirtingumas yra ne didesnis kaip 10 %;

b) po 56 d. inkubacinio laikotarpio kiekviename kartotiniame bandinyje (kuriame yra 10 suaugusių sliekų) išsivysto ne mažiau kaip 30 jauniklių; ir

c) reprodukcijos variacijos koeficientas yra ne didesnis kaip 30 %.“;

5) pridedamas 2 priedėlis:

„*2 priedėlis*

SMK 9 1a punkte nurodytų mulčio plėvelių polimerų biologinio skaidumo kriterijai

1. SMK 9 1a punkte nurodytų polimerų biologinis skaidumas įrodomas šiose dviejose aplinkos terpėse:

a) 1 terpė: dirvožemis;

b) 2 terpė: gėlo, upės žiočių arba jūros vandens ar vandens ir nuosėdų sąlyčio vieta.

2. Polimeras turi pasiekti:

a) 1 terpėje:

1) bent 90 % visišką suskaidymą, palyginti su pamatinės medžiagos skaidymu per 24 mėnesius, pridėjus etiketėje nurodytą produkto funkcionalumo laikotarpį; arba

2) bent 90 % mineralizaciją, išmatuotą kaip išsiskyręs CO_2, per ne daugiau kaip 24 mėnesius, pridėjus etiketėje nurodytą produkto funkcionalumo laikotarpį;

b) 2 terpėje:

1) bent 30 % visišką suskaidymą, palyginti su etaloninės medžiagos skaidymu po 12 mėnesių; arba

2) bent 90 % visišką suskaidymą, palyginti su pamatinės medžiagos skaidymu po 24 mėnesių, pridėjus etiketėje nurodytą produkto funkcionalumo laikotarpį;

3. 2 punkto a papunktyje nurodytiems biologinio skaidumo kriterijams įrodyti taikomas vienas iš šių bandymo metodų:

a) EN ISO 17556:2019. „Plastikai. Plastikinių medžiagų visiško aerobinio biologinio skaidumo dirvožemyje nustatymas, respirometru matuojant deguonies poreikį arba išskirto anglies dioksido kiekį“;

b) ISO/CD 23517:2021. „Plastikai. Dirvožemyje biologiškai skaidžios medžiagos mulčio plėvelėms, skirtoms naudoti žemės ūkyje ir sodininkystėje“;

c) ASTM D5988–96:2018. „Standartinis bandymo metodas plastikinių medžiagų aerobiniam biologiniam skaidymui dirvožemyje nustatyti.“

4. Kai 25–37 °C temperatūroje fazinio virsmo nėra (stiklėjimas arba lydymasis), temperatūra per bandymus pagal 3 punkto a, b ir c papunkčius gali būti 37°C.

Tokiu atveju laikoma, kad 2 punkto a papunktyje nurodytas atitinkamas kriterijus yra įrodytas, jei polimeras pasiekia:

a) ne mažiau kaip 45 % visišką suskaidymą arba mineralizaciją, kaip nurodyta 2 punkto a papunktyje, per 10 mėnesių, atliekant atskirą bandymą 25 °C temperatūroje, kai vyksta skaidymas arba mineralizacija, ir neturi būti pasiekta nuostovioji būsena, išskyrus atvejus, kai skaidymas ar mineralizacija yra bent 90 %; ir

b) vieną iš šių kriterijų:

i) bent 90 % visišką suskaidymą, palyginti su pamatinės medžiagos skaidymu per 10 mėnesių, pridėjus etiketėje nurodytą produkto funkcionalumo laikotarpį; arba

ii) bent 90 % mineralizaciją, išmatuotą kaip išsiskyręs CO_2, per ne daugiau kaip 10 mėnesius, pridėjus etiketėje nurodytą produkto funkcionalumo laikotarpį;

5. 2 punkto b papunktyje nurodytiems biologinio skaidumo kriterijams įrodyti taikomas vienas iš šių bandymo metodų:

a) EN/ISO 14851:2019 „Plastikinių medžiagų visiško aerobinio biologinio skaidumo vandens terpėje nustatymas. Metodas matuojant deguonies suvartojimą uždarame respirometre“;

b) EN/ISO 14852:2021 „Plastikinių medžiagų visiško aerobinio biologinio skaidumo vandens terpėje nustatymas. Metodas, matuojant anglies dioksido išsiskyrimą“;

c) ASTM D6691:2018 „Standartinis bandymo metodas plastikinių medžiagų aerobiniam biologiniam skaidymui jūros aplinkoje nustatyti, naudojant apibrėžtą mikroorganizmų konsorciumą arba natūralaus jūros vandens inokuliatą“;

d) EN/ISO 19679:2020 „Plastikai. Nuskendusių plastikinių medžiagų, esančių jūros vandens ir nuosėdų sąlyčio vietoje, aerobinio biologinio suskaidymo nustatymas. Metodas nustatant išsiskyrusio anglies dioksido kiekį“;

e) EN/ISO 18830:2017 „Plastikai. Nuskendusių plastikinių medžiagų, esančių jūros vandens ir smėlio nuosėdų sąlyčio vietoje, aerobinio biologinio suskaidymo nustatymas. Deguonies suvartojimo matavimo uždaros sistemos respirometru metodas“;

6. Gali būti tiriami bet kurio iš šių pavidalų polimerai:

a) rinkai patiektos plėvelės pavidalo;

b) susmulkintos plėvelės miltelių pavidalo.

7. Kaip pamatinės medžiagos gali būti naudojamos šios medžiagos:

   a) teigiami kontroliniai ėminiai: biologiškai skaidžios medžiagos, pvz., mikrokristalinės celiuliozės milteliai, bepeleniai celiuliozės filtrai arba poli-β-hidroksibutiratas;

   b) neigiami kontroliniai ėminiai: biologiškai neskaidūs polimerai, pvz., polietilenas arba polistirenas.“

II PRIEDAS

Reglamento (ES) 2019/1009 III priedo I dalies 1 punktas papildomas fa punktu:

„fa) PFK 3 priskiriamų produktų, kurių sudėtyje yra II priedo II dalies SMK 9 1a punkte nurodyto polimero, atveju:

a) laikotarpis po naudojimo, kurio metu dirvožemio gerinimo medžiaga atlieka savo funkciją („funkcionalumo laikotarpis“); jis turi būti ne ilgesnis nei laikotarpis tarp dviejų panaudojimų vadovaujantis šio punkto d papunktyje nurodytomis naudojimo instrukcijomis;

b) nurodymas naudoti produktą išlaikant buferines zonas, kurių reikalaujama pagal atitinkamas nacionalines taisykles naudojant tręšiamuosius produktus, arba, jei tokių taisyklių nėra, naudoti produktą bent 3 m atstumu nuo bet kurio paviršinio vandens telkinio;

c) nurodymas laikytis nacionalinių priemonių dėl mulčio plėvelių tvarkymo pasibaigus jų funkcionalumo laikotarpiui arba, jei tokių priemonių nėra, po funkcionalumo laikotarpio įterpti produktą į dirvožemį ir palikti jį užkastą;“.